

การจัดการสวนเงาะให้ออกดอกติดผลเร็วขึ้น (เพื่อแก้ปัญหาราคางะตักต่ำ)

ความสำคัญของการเตรียมสภาพต้นให้พร้อมสำหรับการออกดอก

ประเด็นสำคัญประการหนึ่งในการจัดการผลิตไม้ผลเมืองร้อนให้มีคุณภาพ ได้แก่ การชักนำให้ออกดอกในเวลาและปริมาณที่ต้องการ และการที่จะสามารถควบคุมกระบวนการออกดอก เพื่อให้สามารถกำหนดเป็นวิธีการจัดการที่ถูกต้อง และสอดคล้องกับความต้องการในแต่ละช่วงของการพัฒนาการของพืช ในสภาพการปลูกไม้ผลโดยทั่วไปจะพบว่า สภาพของต้นที่ได้รับการบำรุงรักษาเป็นอย่างดี มีใบสมบูรณ์ในปริมาณหนาแน่นพอสมควร จะออกดอกได้มากและสม่ำเสมอว่าต้นที่มีความสมบูรณ์น้อย และยังพบอีกว่าก่อนที่ไม้ผลจะออกดอกนั้น จะต้องมีการพักตัวในช่วงแล้งมาระยะหนึ่ง เมื่อมีการจัดการน้ำที่ถูกต้อง ก็จะทำให้ดอกออกได้ โดยต้นที่มีความสมบูรณ์มากกว่า ก็จะตอบสนองต่อการจัดการน้ำได้ดีกว่าด้วย ดังนั้น ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกดอกของไม้ผลที่สำคัญ ได้แก่

1. ความสมบูรณ์ต้น หมายถึง ต้นต้องมีใบสมบูรณ์ ปริมาณหนาแน่นพอควร สีเขียวสดใส เป็นมัน เป็นใบแก่ทั้งต้น ไม่มีการเข้าทำลายของโรคและแมลง หรือมีน้อย ใบแก่ที่สมบูรณ์เหล่านี้จะเป็นแหล่งสังเคราะห์และสะสมอาหารที่สำคัญของไม้ผล นอกเหนือจากลำต้นและราก สำหรับใช้ในกระบวนการออกดอก การพัฒนาการของดอก ผล และใบอ่อน ต่อไป โดยปกติแล้วต้นไม้ผลจะมีการแตกใบอ่อน 2 ครั้ง การแตกใบอ่อนชุดที่สองจะมีปริมาณใบมากกว่าชุดแรกประมาณ 10 – 15 % และใบอ่อน จะใช้เวลาประมาณ 35 – 45 วัน ในการพัฒนาเป็นใบแก่ที่สมบูรณ์ จะสังเกตพบว่าต้นที่มีความสมบูรณ์พร้อมที่จะเข้าสู่ กระบวนการออกดอกหลังจากใบอ่อนชุดที่ 2 พัฒนาเป็นใบแก่ได้ประมาณ 1 เดือน ซึ่งเป็นช่วงเดียวกับที่รากมีการพัฒนาสูงสุด และมีความสมบูรณ์เต็มที่

2. สภาพแวดล้อมเนื่องจากขาดน้ำ ไม้ผลต้องการช่วงแล้งที่ต่อเนื่องกันนานประมาณ 15 – 30 วัน ขึ้นอยู่กับสภาพของแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะทำให้ต้นเกิดความเครียด เนื่องจากการขาดน้ำ และกระตุ้นให้เกิดการสังเคราะห์สารควบคุมการเจริญเติบโตพืชทำให้สัดส่วนของสารควบคุมฯ ภายในพืชเปลี่ยนแปลงไปจนอยู่ในระดับ ที่เหมาะสมกับกระบวนการออกดอก ดังนั้น จึงพอจะสรุปคำแนะนำการปฏิบัติในระยะเตรียมสภาพต้นให้พร้อมเพื่อการออกดอกในแต่ละชนิดพืช ได้ดังนี้ คือ

เงาะ

1. ใส่ปุ๋ยเคมีทางดิน หลังเก็บเกี่ยวภายใน 2 สัปดาห์ หลังเก็บเกี่ยวเงาะเสร็จสิ้น ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือ 25-7-7, 20-10-10 อัตรา 250-300 กรัมต่อเส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่ม 1 เมตร และปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา 4-5 กิโลกรัมต่อเส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่ม 1 เมตร

2. ตัดแต่งกิ่ง ภายใน 3-4 สัปดาห์ หลังจากเก็บเกี่ยวเงาะเสร็จสิ้น ให้ตัดแต่งกิ่งแห้ง กิ่งหัก กิ่งที่ถูกทำลายโดยศัตรูพืช และกิ่งที่ซ้อนทับกัน เพื่อให้แสงแดดส่องผ่านเข้าไปในทรงพุ่มได้ ตัดแต่งปลายพุ่มเพื่อลดรอยแผลจากการเก็บเกี่ยว รวมทั้งการตัดแต่งกิ่งเพื่อควบคุมขนาดของทรงพุ่ม หากพบมีกิ่งน้ำค้าง กิ่งกระโคง หรือกิ่งแขนงที่แตกออกมาใหม่ หลังการตัดแต่งกิ่งครั้งแรกและอยู่ในตำแหน่งที่ไม่เหมาะสมต้องตัดแต่งอีกครั้งหนึ่ง

3. ชักน้ำให้แตกใบอ่อนพร้อมกันทั้งสวน โดยการฉีดพ่นปุ๋ยเกร็ดสูตร 46-0-0 จำนวน 100-200 กรัม ต่อน้ำ 20 ลิตร ให้ทั่วทรงพุ่ม จำนวน 2 ครั้ง ห่างกัน 7-10 วัน กระตุ้นให้ต้นเงาะแตกใบอ่อนให้ได้ 2-3 ชุดใบ

4. ป้องกันและรักษาใบอ่อน ให้พัฒนาเป็นใบแก่ที่สมบูรณ์ ไม่ให้แมลงและโรคเข้าทำลาย

5. ในช่วงปลายฤดูฝน เมื่อพบว่าใบชุดใหม่พัฒนาเป็นใบแก่ทั้งต้น ให้ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 8-24-24, 14-7-28 หรือ 15-5-20 อัตรา 200-300 กรัมต่อเส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่ม 1 เมตร เพื่อหยุดการพัฒนาการของตาใบ และให้ใบสะสมอาหารจำพวกแป้งและน้ำตาล

6. เมื่อใบแก่ทั้งต้น จัดการให้ดินบริเวณโคนต้นแห้งเร็ว เมื่อต้นเงาะผ่านช่วงแล้งอย่างน้อย 25-30 วัน โดยสังเกตใบแก่ที่อยู่ปลายช่อตั้งชันขึ้นพร้อมกับมีอาการใบห่อในเวลาเช้าและตลอดทั้งกลางวันและกลางคืน เมื่อสังเกตพบอาการเช่นนี้ ก็จัดการให้น้ำต้นเงาะในปริมาณมากทันทีในอัตรา 30-35 มิลลิลิตร หรือประมาณ 1,000 ลิตร/ต้น สำหรับต้นเงาะที่มีขนาด

เส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่ม 6 เมตร เพียง 1 ครั้ง แล้วหยุดเพื่อรอตุออาการภายใน 7-10 วัน หากตายอดมีการพัฒนาและสีของตายอดเปลี่ยนจากสีน้ำตาลดำเป็นสีน้ำตาลทอง ก็เริ่มให้น้ำอีกครั้งหนึ่งในอัตราเท่าเดิมเพื่อเร่งการพัฒนาการของตายอด ทำให้เกิดเป็นระยะไข่ได้เร็ว ถ้ามีลมพัดแรงในช่วงนี้ก็ควรเพิ่มปริมาณการให้น้ำขึ้นอีกเล็กน้อย เพื่อป้องกันมิให้ต้นเงาะขาดน้ำและใบร่วง เมื่อตายอดเริ่มพัฒนาเป็นตาดอกแล้ว ก็ให้น้ำตามปกติ จนกระทั่งตาดอกบาน แต่ถ้าให้น้ำปริมาณมากในครั้งแรกแล้ว ตายอดมีการพัฒนาและเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลปนเขียว หรือสีเขียวปนน้ำตาลแสดงว่าให้น้ำมากเกินไปสำหรับกระตุ้นการพัฒนาการของตาดอกจึงทำให้ตายอดพัฒนาเป็นตาใบแทนต้องหยุดให้น้ำและปล่อยให้ต้นเงาะกระทบแสงอีกครั้งหนึ่ง จนสังเกตเห็นว่าตายอดเปลี่ยนกลับมาเป็นสีน้ำตาลทอง ก็เริ่มให้น้ำอีกครั้งหนึ่งในปริมาณครึ่งหนึ่งของการให้น้ำครั้งแรก และเมื่อตายอดเริ่มพัฒนาเป็นตาดอกก็ให้น้ำตามปกติ

คำแนะนำจากกลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต สำนักงานเกษตรจังหวัดตราด
นายวันชัย เจริญใจ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ